

Unijní nařízení o digitálních službách DSA - Co očekávat

- editor007 | 31. března 2024

ČESKO: 20. března jsem se zúčastnil semináře Českého telekomunikačního úřadu (ČTÚ), který je v ČR tzv. koordinátorem digitálních služeb a má na starosti implementaci unijního nařízení Digital Services Act (DSA) s významným dopadem na svobodu projevu v ČR. Zazněla na něm řada užitečných informací, proto se chci o některé s vámi podělit.

V první řadě chci ocenit, že ČTÚ přistupuje (aspoň to zatím vypadá) k DSA ideologicky neutrálně, a nezdá se, že by chtěl podporovat excesivní zásahy do uživatelského obsahu ze strany platform. Přestože tedy máme k DSA stále kritický postoj (netýká se všech jeho částí) z důvodu jeho snadné zneužitelnosti proti svobodě slova, ten není a nikdy nebyl namířen proti ČTÚ, kterého čeká obtížná úloha při zajišťování vágně formulovaných procesů a pravidel DSA.

Problematický obsah ve federalizující se EU

První, co člověka napadne při výkladu, je to, že DSA je dalším významným krokem k postupné federalizaci EU. Přeshraniční princip řady postupů (např. arbitři pro mimosoudní řešení sporů nebo důvěryhodní oznamovatelé certifikovaní v jedné zemi EU mohou rozhodovat o obsahu i v ostatních zemích EU) totiž dále narušuje suverenitu jednotlivých členských zemí.

Druhá věc, kterou je třeba zmínit na úvod, je pojem „problematický obsah“. Buď může jít o nezákonný obsah v zemi uživatele (v našem případě ČR) nebo v zemi sídle platformy (většinou Irsko), anebo dokonce o obsah plně legální v celé EU, ale z nějakého důvodu (třeba politického tlaku Evropské komise) obsah porušující smluvní podmínky platformy (které se ovšem v posledních měsících mohly změnit). To jsou přímo vrata otevřená pro politickou cenzuru.

DSA se do českého práva implementuje přes Zákon o digitální ekonomice, který má podle informací ze semináře projednávat legislativní rada vlády asi koncem dubna. Je tedy otázka, zda se vůbec stihne projednání a přijetí sněmovnou do léta nebo až na podzim.

Mimosoudní řešení sporů

Významná část semináře byla věnovaná certifikaci arbitrů pro mimosoudní řešení sporů (*online dispute resolution*, ODR). Myslím, že každého odborníka i laika zaujme, že spory mezi platformou typu Facebook a poškozeným občanem, kterému např. smazali příspěvek nebo mu zablokovali profil, budou moci rozhodovat subjekty s určitou finanční závislostí na dané platformě. Nebude sice možné, aby od platformy pobíraly dominantní část svých příjmů, nicméně částečné financování, pokud jsem to správně pochopil, nebude překážkou. Opravdu někoho takového můžeme považovat za nezávislého arbitra?

Za pozornost stojí také lhůty, do kterých musí arbitr rozhodnout – 3 měsíce nebo dokonce 6 měsíců ve zvláště složitých případech. Toto kritizujeme od začátku. Představme si situaci, že platforma zablokuje profil politika nebo celé strany během volební kampaně a do voleb je tak tento subjekt umlčen. Před pár dny se to na jeden den stalo straně PRO ze strany YouTube.

Důvěryhodní oznamovatelé

Další významná část semináře se týkala certifikace tzv. důvěryhodných oznamovatelů (trusted flaggers, TP), od nichž se očekává nahlašování onoho „problematického“ obsahu. Tady je právě zásadní změna, kterou přináší DSA. Momentem nahlášení obsahu se stává platforma za něj právně odpovědná a musí konat.

Nahlašovat může každý, ale oznámením TP se musí platformy věnovat přednostně. Proto je certifikace TP podmíněna výčtem referencí, tedy v jazyku DSA „předchozími oznamovacími aktivitami“, lidově asi „historií udavačství“. To mě přivádí k otázce, zda tímto nemohou některé známé politické neziskovky, které vidí ve všem hate speech a dezinformace, zahltit dané oddělení platformy, že už nezbude čas se jinými zabývat.

Dotace na nahlašování obsahu?

V diskusní části došlo na dva bizarní dotazy. Ten první se pídil po tom, zda se neuvažuje o nějakém dotačním titulu, který by ono udavačství financoval. Zatím to naštěstí vypadá, že na to nemá ČTÚ dostatek prostředků, ale máme obavu, že je z našich daní najde Evropská unie.

Druhý dotaz byl od pana Gongaly z factcheckingové služby Demagog, který označil obranu svobody projevu za ideologický postoj. To nás nutí zamyslet se, zda obhajobu principů naší ústavy lze obvinít z ideologické vyhraněnosti. Jak tedy dnes hájit pluralitní demokracii, presumpci nevinu nebo rovnoprávnost všech občanů, aniž by vás někdo takto onálepkoval? Ještě štěstí, že factcheckerů nebývají ideologicky předpojatí a zaujímají absolutní názorovou neutralitu..

AUTOR: Vlastimil Veselý

[ZDROJ](#)